

Evropské peníze prohloubily i česko-německou spolupráci

Nepřehledné, nekoordinované nebo zdoluhavé – to je pověst dotací z evropských strukturálních fondů. Realita však vypadá jinak. Zkušení žadatelé si pochvalují spolehlivé financování svých projektů a odborníci poukazují mimo jiné na posílení vztahů mezi Českem a jeho sousedy. Z evropských programů cílených na bilaterální spolupráci tak v pohraničí byly už financovány rekonstrukce turistických památek, kontakty mezi školami nebo například vznik přeshraničního záchranného systému. „Pro lepší česko-německou spolupráci nebyl důležitý vstup České republiky do Evropské unie, ale daleko více povinnost úzké komunikace při žádostech o evropské peníze,“ řekl přednášející univerzity v Ústí nad Labem Christian Schramek během debaty s názvem „Herzlich willkommen, sousede!“ v Libereckém Eurocentru.

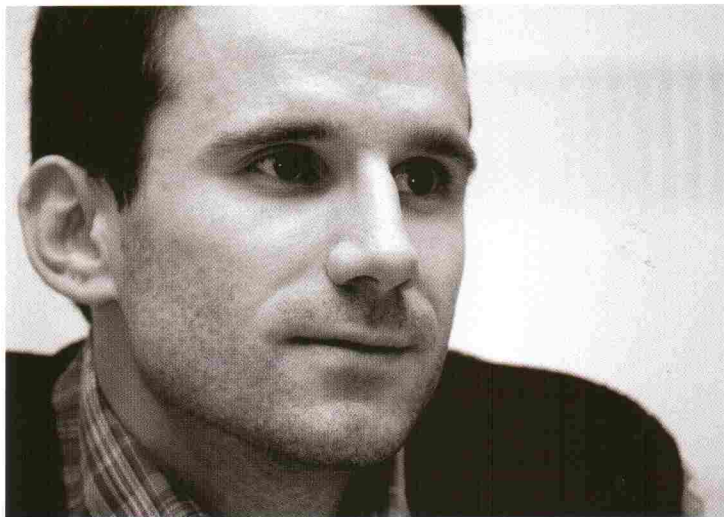
Ztraceni v eurofondech

Na zájemce o evropské dotace z programu evropské územní spolupráce mezi Českem a Saskem čekají v současném programovacím období na roky 2007 až 2013 téměř dvě miliardy korun. Většina obcí však cestu za nimi vzdá hned na začátku. Zástupci především menších obcí si během debaty stěžovali na obsáhlou administrativu, nepřehledný systém a časovou náročnost. Takové obce jsou tedy podle svých slov odkázány na externí poradce, čímž ale stoupají vstupní náklady projektu. „Malé obce si to rozhodně nemohou dovolit, už jen proto, že není jasné, jestli nakonec žádost projde,“ řekla v diskusi místostarostka obce Zákupy Silvie Moravcová. Pomoc sice nabízí externí poradenské agentury, ale ty za svou činnost často požadují vysoké poplatky. Zkušení žadatelé ale radí, aby se obce spojily a společně si zaplatili takzvaného evropského specialistu. Podle zkušeností z Kamenického Šenova se investice opravdu vyplatí: „Svaz obcí Novoborska si hraří jednoho euromanažera, který pomáhá s administrací projektů a zároveň hlídá různé termíny, kdy o peníze žádat,“ podělil se o zkušenosti starosta Kamenického Šenova Ota Raiter. Jeho obec díky financím ze strukturálních fondů už například zaplatila rekonstrukci parkoviště u turistické atrakce Panská skála a obec čeká i nákup nového hasičského vozu.

Ty mně a já tobě

Projektový manažer obecně prospěšné společnosti Venkovský prorok Jan Tandler je však přesvědčen, že by se obce i přesto projektovou administrací měly naučit. „Pokud se na začátku naučíte podávat žádosti a zpracovat projekt, budete z toho těžit po celé programovací období,“ přesvědčoval Tandler žadatele o tom, že se počáteční investice vyplatí, a přidal ještě další tip: pokud jeden projekt běží, je nutné už v té době žádat o další.

Profitovat mohou obce i díky mezinárodní spolupráci. Jednoduchým řešením je totiž učit se od sousedů, poradila žadatelům ředitelka ústeckého Collegia Bohemicum Blanka Mouralová: „Němci mají více zkušeností a lepší personální vybavení. Proto se od nich můžeme komunikací se strukturálními fondy naučit.“ Při každé žádosti musí být jedna strana takzvaným leadpartnerem, tedy hlavním žadatelem, který nese plnou zodpovědnost. Ten druhý figuruje pouze jako partner projektu. „Při naší první žádosti byli vedoucí projektu tedy naši němečtí kolegové, protože už za sebou měli několik evropských akcí. Vše jsme se tak v klidu mohli naučit a za další žádosti už vedeme sami,“ doplnila Mouralová. Obecně prospěšná společnost Collegium Bohemicum za evropské peníze plánuje projekt na opravu malých památek v česko-

Christian Schramek

Ota Raiter a Blanka Mouralová

německém pohraničí a dlouhodobě také připravuje expozici o dějinách německy mluvícího obyvatelstva na českém území.

Dlouhá cesta žádosti

Žadatelé kritizovali během debaty v Liberci také dlouhý proces od podání žádosti do rozhodnutí o přidělení dotací. „V září jsme projekt podali, v prosinci jsme sice dostali souhlasné vyjádření, ale teprve v březnu přišla podepsaná smlouva. Pro neziskové organizace je problém, pokud čekají na peníze až několik měsíců. Většina z nich má malý rozpočet a nemůže si dovolit peníze předfinancovat,“ popisuje Tandler. To potvrdila i Blanka Mouralová z Ústí nad Labem: „Nevíme, kdy bude o našem projektu rozhodnuto. To je pro malé organizace velká komplikace.“ Ministerstvo pro místní rozvoj však vinu přesouvá zpět na žadatele. „Pokud je žádost v pořádku, tak o ní můžeme rozhodnout už během několika málo měsíců. Zdržení nastane až v momentě, když jsou žádosti neúplné a my musíme žádat o nějaké doplnění,“ vysvětluje Josef Žid z odboru pro evropskou územní spolupráci. To že žádosti o finance z evropského hrnce pro bilaterální spolupráci je možné podávat průběžně, považují někteří žadatelé za netransparentní, ale ministerstvo pro místní rozvoj opět nesouhlasí. „Preferujeme průběžné zpracovávání žádostí, proto nechceme vyhlášovat žádné pevné termíny. Takto nejsou obce stresovány šibeničními daty a mají na přípravu projektu dostatek času,“ vysvětluje Josef Žid.

Peníze vystřídaly pohraničníky

V předchozím programovém období pro roky 2004 až 2006 byly z programu pro přeshraniční spolupráci financovány především opravy infrastruktury v centrech českých měst. „Takový jednostranný profit už není možný, obsah projektů se v současné době hlídá tak, aby byl opravdu česko-německý,“ doplnil Žid. Proto nová vlna financí ze strukturálních fondů s přísnějšími pravidly přinesla vedle řady financovaných projektů i jeden pozitivní vedlejší efekt – lepší vzájemnou spolupráci. „Podle nových pravidel musí oba partneři prokázat společné financování projektu a společný personál. I díky těmto pravidlům je spolupráce těsnější než dřív,“ řekl přednášející univerzity v Ústí nad Labem Christian Schramek. Naše vzájemné vztahy se tak stávají součástí běžného života. „Ještě před dvaceti lety na našich hranicích stála pohraniční stráž a hlídala, aby nikdo nevkočil na druhou stranu. Dnes nás Evropská unie nutí hranice překračovat,“ shrnul Schramek.

Videozáznam z veřejné debaty „Herzlich willkommen, sousede!“ můžete shlédnout na www.respektinstitut.cz